

2. Waarom dit sieradenboek

Bij het schrijven van en tijdens de research voor mijn Katibo Powema bundel van 2023, kwam ik de Wintispiritualiteit rond de handelskralen, schelpen, tuigen en omgordingen tegen die wij vandaag de dag verheven hebben tot sprekende sieraden. Dit intrigeerde mij, ik zou er later misschien wat mee doen. Dus verdiepte ik me een jaar later hierin, verzamelde wat van de sieraden en maakte daar een documentatie van vijftig bladzijden over, met de bedoeling die te schenken aan het Koto Museum in Suriname, omdat die specifieke, Creoolse sieraden en het verhaal daarover bij de Kotodracht horen. En omdat de Anton de Kom Universiteit best wel veel met mijn Katibo Powema bundel doet, bracht ik hen ook zo'n documentatiemap. Met als gevolg dat ze een lezing organiseerden hierover die een daverend succes werd! STVS en ATV televisie besteedden er best veel aandacht aan, net als radio ABC, de Ware Tijd, Werkgroep Caraïbische letteren en anderen. De lezing zou een uur duren, maar drie uren later stond ik er nog. Ik voelde me gezien, gehoord en gedragen door Suriname.

In eerste instantie wilde ik me niet wagen aan de Wintireligie want dat is niet mijn erfrecht, dus hoopte ik dat iemand uit de Creoolse gemeenschap dit zou oppakken, maar na dit overweldigend succes en het grote animo, heb ik er met dit boek nu zelf een vervolg aan gegeven. Het werd mij gegund.

Met dit warme en enthousiaste onthaal werd mij ook duidelijk hoe groot de behoefte naar dit soort roots-informatie is, vooral bij de jeugd. Ik heb met mijn beperkte kennis mijn best gedaan om er een leerzaam, informatief en educatief boek van te maken, in de hoop dat het meer begrip, respect en acceptatie voor de Creools-Surinaamse religie, cultuur en tradities mag genereren.

3. Memre mi

Mi n'a sayansi Winti d'e syusyu lontu yu, saf'safri,
mi na Yoruba-Obia, na mi na yu totro memre-marki.
Yere mi in'a farawe apinti pikibaka, d'e panya ete mi sari,
mi na yu bere, tan-teki mi kulturu, sabi mi ondrofenitori.

Ibri tan-abra bai-seri krara, na mi atleba hori-doro-marki,
e syow mi bribi, mi howpu, mi rèk, e kibri-hori mi trobi.
Ibri broko pisi dompu in'mi brudu e bro mi rabraka-tori,
smarasmara fika fu mi mofina, noya unu brudut'tei tai.

Weri mi ini hei-memre, mi na wan gudu bigiten gowtsani,
mi na negosi faluta, tide mi na wardesani ofa mi ben lagi.
Ibri kunduntu baka-pis'pisi na mi yéyé-bai pkin-moni,
keti-tai-kra-paisani di ben kenki-meki mi wan wrokometi.

Prakseri mi te yu syi den manilla, bai-seri koprobanti,
suku-feni mi baka in'den meki-kon grasi bai-seri krara.
Kruderi nanga mi doro-psa a skropu-mofo fu papamoni.
Mi n'a afunsensi agers-tori, mi broko te mi no man moro.

Kari mi aggrey, kari mi cori, alakondre, efu so millefiori,
weri mi ini gowtu, weri mi 'anga sofru, trini mi na t'tei.
Meri-mit'mi na yu skin, so mi kan firi yu nowtu skin piki,
so mi teki-rutu-yéyé kan Obia-kori yu dyugudyugu ati.

Srefi modofasi neki anga anu bui e tyari mi kroisi simbolo.
Yu na mi ati-pisi, mi na yu waku yéyé, bondru-tai dyadya.
Yu n'a sproiti kmopo a srafudyari kweki blaka rowsu di,
spankrakti tide wi de meki, a prenspari Sranan boketi.

Vergeet mij niet

Ik ben die mystieke Wind die zachtjes om jou heen fluistert,
ik ben Yoruba-magie, ik ben die getuigenis van jou afstam.
Hoor mij in die verre apintie-galm, die nog verraaft mijn droef,
ik ben jouw bakermat, hoed mijn tradities, ken mijn waarheid.

Elke resterende handelskraal is een bewijs van mijn volharding,
torsend mijn geloof, hoop, veerkracht, bergend mijn tragiek.
Elk brok gedompeld in mijn bloed, uitend mijn martelgang,
schamele rest van mijn misère, nu onze bloedbandschakel.

Draag mij fier, ik ben een dierbaar, eerwaardig juweel,
ik ben handelsvaluta, nu waardevol, hoe min ook geweest.
Elk misbakken fragment is mijn identiteit-koop-wisselgeld,
zielen-ketenende valuta die van mij een werkbeest maakte.

Denk aan mij als jij de handels-manilla's van koper ziet,
vindt mij terug in die gegoten handelskralen van glas.
Ga in overleg met mij door de mond van die kaurischelp.
Ik ben die parabel van het halfje, gebroken tot het uiterste.

Noem mij aggri, noem mij cori, alakondre alsook millefiori,
draag mij in goud, draag mij met zilver, rijg mij aan een koord.
Laat mij jouw lijf kozen zodat ik jouw noodkreet kan opvangen,
en mijn in-worteling jouw driftig hart kan helen en sussen.

Zelfs moderne nek- en armboeien dragen de symboliek van mijn lot.
Jij bent een deel van mijn hart en ik ben jouw hoeder, innig verweven.
Jij bent die spruit uit deze, in de slaventuin gekweekte zwarte roos,
eendrachtig vormen wij vandaag, dat prestigieus Surinaams boeket.